

UCHWAŁA Nr 51 RADY MINISTRÓW

z dnia 20 lutego 1968 r.

w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw podległych Ministrowi Handlu Wewnętrznego lub przez niego nadzorowanych.

Na podstawie art. 9 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

1. Przepisy ogólne.

§ 1. Przez użyte w uchwale określenie:

- 1) „przedsiębiorstwa centralne” — należy rozumieć zgrupowane w centralach handlowych, zjednoczeniach lub bezpośrednio podległe Ministrowi Handlu Wewnętrznego państwowe przedsiębiorstwa bądź jednostki działające według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego i rozliczające się z budżetem centralnym,
- 2) „przedsiębiorstwa terenowe” — należy rozumieć zgrupowane w zjednoczeniach lub bezpośrednio podległe radom narodowym i nadzorowane przez Ministra Handlu Wewnętrznego państwowe przedsiębiorstwa bądź jednostki działające według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego i rozliczające się z budżetami terenowymi,
- 3) „przedsiębiorstwa” bez bliższego określenia — należy rozumieć przedsiębiorstwa centralne i terenowe,
- 4) „zjednoczenia” — należy również rozumieć centrale handlowe i przedsiębiorstwa wielozakładowe o zasięgu krajowym, bezpośrednio podległe Ministrowi Handlu Wewnętrznego.

2. Fundusze przedsiębiorstw.

§ 2. 1. Przedsiębiorstwa dysponują następującymi funduszami:

- 1) funduszem statutowym,
- 2) funduszem na przeceny towarów i ryzyko handlowe,
- 3) funduszem inwestycyjno-remontowym.

2. Przedsiębiorstwa mogą również dysponować innymi funduszami na podstawie odrębnych przepisów.

a) Fundusz statutowy.

§ 3. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa powinien różnić się:

- 1) wartości netto przydzielonych przedsiębiorstwu środków trwałych,
- 2) kwocie przeznaczonej na częściowe pokrycie funduszem statutowym środków obrotowych określonych w ust. 2; pokrycie to nie powinno być niższe od określonego w § 6 minimum pokrycia.

2. Do stanu środków obrotowych podlegających częściowemu pokryciu funduszem statutowym zalicza się następujące zapasy i nakłady przyszłych okresów:

- 1) towary,
- 2) materiały podstawowe,
- 3) materiały pomocnicze i paliwo,
- 4) przedmioty nietrwale,
- 5) części zapasowe maszyn i urządzeń,
- 6) opakowania,

- 7) zapasy produkcyjne (wyroby gotowe, półfabrykaty i produkcja w toku),
- 8) nakłady przyszłych okresów,
- 9) nie przeterminowane należności w Przedsiębiorstwie Państwowym Obsługa Ratalnej Sprzedaży „ORS”.

§ 4. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa podlega zwiększeniu o:

- 1) wartość przyjętych do eksploatacji zakończonych inwestycji,
- 2) wartość zakończonych remontów kapitalnych środków trwałych,
- 3) wartość nieodpłatnie przejętych środków trwałych,
- 4) kwotę umorzeń przekraczających wartość zlikwidowanych środków trwałych,
- 5) kwotę zysku przeznaczoną na uzupełnienie funduszu statutowego,
- 6) dotacje.

2. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa ulega zmniejszeniu o:

- 1) kwoty okresowego umorzenia wartości środków trwałych,
- 2) wartość nieodpłatnie przekazanych środków trwałych,
- 3) nie umorzona część wartości zlikwidowanych środków trwałych,
- 4) poniesioną stratę.

3. Poza wypadkami wymienionymi w ust. 1 i 2 fundusz statutowy przedsiębiorstwa może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w razie przeszacowania środków trwałych i obrotowych na skutek urzędowych zmian cen oraz w innych wypadkach określonych odrębnymi przepisami.

4. Przepisy ust. 3 nie dotyczą przeszacowania towarów, którego skutki finansowe rozliczane są w trybie określonym odrębnymi przepisami.

5. Przez urzędowe zmiany cen, o których mowa w ust. 3, należy rozumieć zmiany cen zarządzone przez Radę Ministrów, Prezesa Państwowej Komisji Cen oraz właściwych ministrów, w granicach ich uprawnień do ustalania cen.

§ 5. 1. W przedsiębiorstwach nowo powołanych fundusz statutowy tworzy się z przydzielonych im w naturze środków trwałych i obrotowych oraz z dotacji z budżetu na nabycie lub wytworzenie tych środków.

2. Dotacja z budżetu na wyposażenie nowo powołanych przedsiębiorstw w środki obrotowe przyznawana jest w następującej wysokości:

- 1) w przedsiębiorstwach gastronomicznych, produkcyjnych, remontowo-budowlanych i transportowych — 60%,
- 2) w przedsiębiorstwach handlu hurtowego i detalicznego artykułami spożywczymi — 50%,
- 3) w przedsiębiorstwach terenowych handlu detalicznego artykułami przemysłowymi — 40%,
- 4) w Przedsiębiorstwie Państwowym Obsługa Ratalnej Sprzedaży „ORS” oraz w przedsiębiorstwach Miejskiego Handlu Mięsem — 10%,
- 5) w pozostałych przedsiębiorstwach — 30%

przeciętnego stanu planowanych zapasów ogółem i nakładów przyszłych okresów.

3. Przy wyliczaniu przeciętnego stanu planowanych zapasów ogółem i nakładów przyszłych okresów należy uwzględnić średni stan tych aktywów co najmniej z trzech okresów.

§ 6. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa, w części przeznaczony na finansowanie zapasów i nakładów przyszłych okresów, nie powinien być niższy od 70%, a dla przedsiębiorstw Centrali Spożywczej — od 50% stawek procentowych określonych dla pierwszego wyposażenia w § 5 ust. 2.

2. Przy wyliczeniu przeciętnego stanu planowanych zapasów ogółem i nakładów przyszłych okresów dla określenia pokrycia, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić ich stan na początek roku i na koniec poszczególnych kwartałów.

b) Fundusz na przeceny towarów i ryzyko handlowe.

§ 7. Przedsiębiorstwa handlowe tworzą fundusz na przeceny towarów i ryzyko handlowe:

- 1) z odpisów dokonywanych w ciężar kosztów handlowych — według normy określonej w procencie marży handlowej,
- 2) z otrzymanych bonifikat z tytułu ryzyka handlowego, z dodatnich różnic cen powstałych na skutek przeszacowania zapasów towarów w wyniku zmian cen zarządzanych przez terenowe organy właściwe do ustalania cen bądź same przedsiębiorstwa,
- 3) z innych tytułów określonych odrębnymi przepisami.

§ 8. 1. Normy odpisów, o których mowa w § 7 pkt 1, ustala dla zjednoczeń Minister Handlu Wewnętrznego w ramach globalnych norm ustalonych w narodowym planie gospodarczym, a dla przedsiębiorstw — zjednoczenie w ramach norm ustalonych przez Ministra Handlu Wewnętrznego.

2. Normy odpisów na fundusz przeceny towarów i ryzyko handlowe ustalane są przez zjednoczenia dla poszczególnych grup przedsiębiorstw lub grup asortymentowych towarów.

3. Zmiana w toku wykonywania budżetu norm odpisów na fundusz przeceny towarów i ryzyko handlowe:

- 1) ustalonych dla zjednoczeń — wymaga zgody Ministra Finansów,
- 2) ustalonych dla przedsiębiorstw — wymaga zgody wydziału finansowego prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

§ 9. 1. Fundusz na przeceny towarów i ryzyko handlowe przeznaczony jest na pokrycie:

- 1) skutków dokonywanych przecen i kosztów związanych z przeceną towarów trudno zbywalnych, posezonalnych i zagrożonych zmniejszeniem lub utratą wartości handlowej,
- 2) ujemnych różnic cen, powstałych na skutek przeszacowania zapasów towarów w wyniku zmian cen zarządzanych przez terenowe organy właściwe do ustalania cen bądź same przedsiębiorstwa,
- 3) innych wydatków określonych w odrębnych przepisach.

2. Szczegółowe zasady akumulowania środków funduszu na przeceny towarów i ryzyko handlowe przez przedsiębiorstwa, w których fundusz ten został utworzony, ustali Minister Handlu Wewnętrznego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

c) Fundusz inwestycyjno-remontowy.

§ 10. 1. Fundusz inwestycyjno-remontowy tworzy się:

- 1) z części odpisów amortyzacyjnych pozostawionych do dyspozycji przedsiębiorstwa zgodnie z obowiązującymi zasadami podziału amortyzacji,
- 2) z odpisów z zysku zgodnie ze wskaźnikami ustalonymi w trybie określonym w § 13 ust. 1, § 14 oraz § 15 ust. 1, 2 i 3,
- 3) z dochodów ze sprzedaży i likwidacji środków trwałych służących celom produkcyjnym bądź usługowym,
- 4) z innych źródeł przewidzianych odrębnymi przepisami.

2. Fundusz inwestycyjno-remontowy przeznaczony jest na:

- 1) finansowanie inwestycji związanych z działalnością gospodarczą oraz finansowanie kapitalnych remontów,
- 2) spłatę kredytów bankowych, zaciągniętych na finansowanie inwestycji i kapitalnych remontów,
- 3) pokrycie kosztów związanych ze sprzedażą oraz likwidacją środków trwałych produkcyjnych i usługowych,
- 4) inne cele określone w odrębnych przepisach.

3. Środki funduszu inwestycyjno-remontowego akumulowane są na specjalnym rachunku bankowym.

3. Podział zysku.

§ 11. 1. Zysk przedsiębiorstwa podlega podziałowi na:

- 1) odpisy na fundusz zakładowy,
- 2) wpłatę do budżetu,
- 3) odpisy na fundusz inwestycyjno-remontowy,
- 4) odpisy na uzupełnienie funduszu statutowego.

2. Podziału zysku dokonuje się według planowanych procentowych wskaźników odpisów z zysku bez względu na kwotę osiągniętego zysku.

§ 12. Zasady i tryb dokonywania odpisów z zysku na fundusz zakładowy ustalają odrębne przepisy.

§ 13. 1. Wpłaty z zysku do budżetu dokonuje się według wskaźników określonych w procencie zysku na okresy co najmniej dwuletnie.

2. Przedsiębiorstwo dokonuje wpłat z zysku od faktycznie osiągniętego zysku i przekazuje je na rachunek organu finansowego prezydium rady narodowej właściwej dla siedziby przedsiębiorstwa.

§ 14. 1. Globalny wskaźnik wpłat z zysku do budżetu przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniach przedsiębiorstw centralnych ustala Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego.

2. Minister Handlu Wewnętrznego dokonuje podziału globalnego wskaźnika, o którym mowa w ust. 1, między poszczególne zjednoczenia przedsiębiorstw centralnych i przedsiębiorstwa bezpośrednio podległe.

3. Dyrektorzy zjednoczeń przedsiębiorstw centralnych ustalają w ramach wskaźnika wpłat z zysku do budżetu, o którym mowa w ust. 2, wskaźniki wpłat dla poszczególnych przedsiębiorstw.

§ 15. 1. Globalne wskaźniki wpłat z zysku do budżetu przedsiębiorstw terenowych ustala dla poszczególnych województw (miast wyłączonych z województw) Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego na podstawie wniosków prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

2. W ramach ustalonego wskaźnika wpłat z zysku do budżetu (ust. 1) prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) ustalają wskaźniki wpłat z zysku do budżetu dla poszczególnych zjednoczeń oraz dla przedsiębiorstw bezpośrednio podległych.

3. Dyrektorzy zjednoczeń przedsiębiorstw terenowych ustalają w ramach wskaźnika, o którym mowa w ust. 2, wskaźniki wpłat z zysku dla poszczególnych przedsiębiorstw.

4. Prezydium właściwej rady narodowej może przedsiębiorstwu terenowemu obniżyć wskaźnik wpłat z zysku do budżetu w wypadku szczególnych trudności finansowych lub dodatkowych obowiązków przedsiębiorstwa.

§ 16. Odpisu z zysku na fundusz inwestycyjno-remontowy dokonuje się według zasad określonych w przepisach § 13 ust. 1, § 14 oraz § 15 ust. 1, 2 i 3.

§ 17. 1. Odpis z zysku na uzupełnienie funduszu statutowego następuje po dokonaniu odpisów na fundusz zakładowy, na wpłatę do budżetu oraz na fundusz inwestycyjno-remontowy.

2. Do kalkulacji uzupełnienia funduszu statutowego z zysku na okresy co najmniej dwuletnie przyjmuje się przewidywany wzrost zapasów i nakładów przyszłych okresów oraz ich pokrycie funduszem statutowym w procencie przewidzianym dla wyposażenia nowo powołanych przedsiębiorstw (§ 5).

3. Jeżeli przedsiębiorstwo planowało stratę, a osiągnęło zysk, zysk ten — po potrąceniu należnych odpisów na fundusz zakładowy — przeznaczony jest na zwiększenie funduszu statutowego.

4. Finansowanie środków obrotowych.

§ 18. 1. Środki obrotowe w części nie pokrytej funduszem statutowym finansowane są kredytem bankowym.

2. Udzielając kredytu bank zmniejsza jego wysokość o występujące zobowiązania prawidłowe.

3. Do zobowiązań prawidłowych zalicza się nie przeterminowane zobowiązania przedsiębiorstwa, w szczególności z tytułu:

- 1) płac,
- 2) ubezpieczeń społecznych,
- 3) wpłat z zysku do budżetu,
- 4) rozliczeń międzyokresowych biernych,
- 5) rozliczeń za dostawy, roboty i usługi.

4. Jeżeli łączna suma funduszu statutowego w części przeznaczonej na finansowanie środków obrotowych i zobowiązań prawidłowych przekracza 90% stanu środków obrotowych, przedsiębiorstwo — na żądanie Narodowego Banku Polskiego — jest obowiązane przelać równowartość tej nadwyżki z rachunku rozliczeniowego na odrębny oprocentowany rachunek bankowy. Przelane środki podlegają zablokowaniu co najmniej do końca roku. Odblokowanie środków przez Narodowy Bank Polski może nastąpić na wniosek przedsiębiorstwa w roku następnym w wypadku, gdy łączny stan funduszu statutowego i zobowiązań prawidłowych nie przekracza 90% stanu środków obrotowych.

§ 19. 1. Jeśli stan funduszu statutowego przedsiębiorstwa w części przeznaczonej na finansowanie środków obrotowych na początek roku jest niższy od ustalonego w § 6 minimum pokrycia, Narodowy Bank Polski może uzależnić

udzielenie przedsiębiorstwu kredytu od przedstawienia programu uzdrowienia gospodarki finansowej przedsiębiorstwa.

2. Program uzdrowienia gospodarki finansowej przedsiębiorstwa terenowego podlega zatwierdzeniu przez prezydium właściwej rady narodowej lub przez organ upoważniony przez prezydium, a przedsiębiorstwa centralnego — przez właściwe zjednoczenie przedsiębiorstw centralnych.

3. W razie nierealizowania przez przedsiębiorstwo zadań wynikających z programu uzdrowienia gospodarki finansowej, o którym mowa w ust. 2, Narodowy Bank Polski może:

- 1) uzupełnić środki funduszu statutowego przedsiębiorstwa do wysokości określonego w § 6 minimum pokrycia w drodze przelewu z rachunku środków na inwestycje na rachunek rozliczeniowy,
- 2) uzależnić przyznanie kredytu bankowego w części na uzupełnienie ustalonego minimum pokrycia (§ 6) od udzielenia poręczenia przez prezydium właściwej rady narodowej.

5. Przepisy końcowe.

§ 20. Zasady opodatkowania przedsiębiorstw, stosowanie ujemnych i dodatnich różnic budżetowych, gospodarowanie środkami funduszu postępu techniczno-ekonomicznego oraz finansowanie działalności pozaoperacyjnej o charakterze socjalno-bytowym regulują odrębne przepisy.

§ 21. Minister Finansów na wniosek Ministra Handlu Wewnętrznego może wprowadzić zasadę weryfikacji zysku stanowiącego podstawę do podziału na cele określone w § 11, określić jej zakres w odniesieniu do poszczególnych branż lub grup przedsiębiorstw w celu wyeliminowania zysku nieprawidłowego, tj. osiągniętego przez przedsiębiorstwo w sposób naruszający interes społeczny lub obowiązujące przepisy, np. wskutek stosowania niewłaściwych cen lub taryf, pogorszenia jakości produkcji w stosunku do obowiązujących norm i receptur itp., oraz ustalić zasady podziału zysku nieprawidłowego.

§ 22. Minister Finansów na wniosek właściwego ministra (kierownika urzędu centralnego) w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów może rozciągnąć przepisy uchwały na przedsiębiorstwa handlowe nie objęte uchwałą z ewentualnym uwzględnieniem zmian, których wymaga rodzaj działalności tych przedsiębiorstw.

§ 23. Zaleca się zarządom centralnych związków spółdzielni rozciągnięcie przepisów niniejszej uchwały w zakresie funduszu na preceny towarów i ryzyko handlowe (§§ 7, 8 i 9) na jednostki w nich zrzeszone.

§ 24. Traci moc uchwała nr 28 Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1958 r. w sprawie zasad podziału zysku i finansowania środków obrotowych w państwowych przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Handlu Wewnętrznego lub przez niego nadzorowanych (Monitor Polski Nr 36, poz. 199).

§ 25. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że przepis § 7 pkt 1 wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 1969 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz